A

124714/
30.9.58 C

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

'S-GRAVENHAGE

351.00(4):336
V.Z.

A; 357.00(4):336
R.v.t.

Aan de Heer Voorzitter
van de Ministerraad

Directie/Afdeling: DVO

Datum: 26 september 1958

Onderwerp: Vergadering Ministerraad EEG over de Vrijhandelszone te Venetië.

Kenmerk: DVO- 139849

Foto-nr: 172709 c

Op de vergadering van de Ministerraad van de EEG over de Vrijhandelszone welke van 18 t/m 20 september in Venetië is gehouden, zijn bijna uitsluitend kwesties met betrekking tot de instituten van de Vrijhandelszone, de besluitvorming, de ontsnappingsclausules en de overgang der etappes besproken. Hierbij is als belangrijke verandering in de situatie aan de dag getreden dat de Duitsers thans bereid zijn vergaande concessies te doen aan de Franse verlangens en dat de Italianen en Belgen vrijwel geruisloos deze ommezwaai van de Duitsers volgen. Uitvloeisel hiervan was dat alle landen zich, tegen het Nederlandse standpunt in, verklaarden vóór toepassing van de unanimiteitsregel in de Vrijhandelszone. Nederland heeft tenslotte het standpunt ingenomen dat de unanimiteitsregel uit practische overwegingen aanvaard kan worden mits:

a. er een werkelijke Vrijhandelszone tot stand komt;
b. de mogelijkheid wordt opengehouden dat in de loop van de overgangsperiode de besluitvorming zich ontwikkelt in de richting van meerderheidsbeslissingen;
c. binnen de Zes het standpunt van de gemeenschap in bepaalde gevallen met meerderheid van stemmen kan worden bepaald.

Vooral over deze laatste kwestie - die van de besluitvorming binnen de Zes - is lange tijd gediscussieerd. Nederland heeft daarbij, met steun van de Europese Commissie, als uitgangspunt gesteld dat de Zes als eenheid in de Vrijhandelszone moeten optreden, doch dat het eenheidsstandpunt van de gemeenschap slechts tot stand kan worden gebracht, indien dit niet door één land van de Zes kan worden geblokkeerd. Over dit punt

- is nog -

© NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2719
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S01264

is nog geen overeenstemming bereikt. Op de eerstvolgende Ministerraadsvergadering van de EEG op 7 en 8 oktober a.s. zal hierover opnieuw worden gesproken. Het is echter reeds duidelijk dat Nederland over deze kwestie, zoals ook bij de bespreking van de andere institutionele vraagstukken gebleken is, niet veel steun van de andere landen mag verwachten.

Voor de algemene indruk van de politieke situatie binnen de Zes moge ik verwijzen naar de uiteenzetting terzake daarvan door de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken in de Ministerraad van 26 september j.l.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, a.i.

Foto-Btz.172709[b]

Verslag van de vergadering van de Ministerraad van de EEG over de Vrijhandelszone van 18 t/m 20 september te Venetië

De vergadering ving op de avond van de 18de september aan met de goedkeuring van een door de voorzitter, Staatssecretaris Müller-Armack, opgestelde agenda, waarop de voornaamste onderwerpen voorkwamen, waaromtrent in de werkgroep Ockrent nog verschillen van mening bestonden.

I. Instituten en procedures.

A. Hierna zette de heer Müller-Armack het Duitse standpunt uiteen dat in het bijzonder met betrekking tot de instituten en procedures een wijziging van het Duitse standpunt inhield, t.w.:

1. Instituten

Duitsland wenst in grote lijnen de instituten van de OEES te handhaven en voorts een gerechtshof als nieuw instituut te introduceren.

Door de Raad moeten beslissingen met unanimiteit worden genomen, met dien verstande dat aan het eind van de eerste etappe moet worden nagegaan in welke mate meerderheidsbeslissingen unanimiteitsbeslissingen kunnen vervangen. Binnen de Zes moeten de beslissingen ter bepaling van het gemeenschappelijk standpunt in de Vrijhandelszone, genomen worden volgens een procedure analoog aan die van het Verdrag van de EEG.

2. Ontsnappingsclausules

Ontsnappingsclausules mogen unilateraal worden ingeroepen en slechts met unanimiteit a posteriori door de Ministerraad worden afgekeurd. De ontsnappingsclausules op grond van betalingsbalansmoeilijkheden en "détournements de trafic" mogen ook na de overgangsperiode worden ingeroepen. De ontsnappingsclausules op grond van moeilijkheden in bepaalde sectoren, welke in het EEG-verdrag slechts tijdens de overgangsperiode mogen worden ingeroepen, mogen in de Vrijhandelszone voor bepaalde nog nader te bepalen sectoren ook in de definitieve periode worden ingeroepen.

3. Overgang der etappes

Over de overgang naar een volgende etappe wordt met unanimiteit beslist. Indien één van de elf landen die niet tot de gemeenschap behoren echter tegen de overgang naar de volgende etappe stemt, kunnen de andere landen zonder dit land naar de volgende etappe overgaan.

B. Op 19 en 20 september werd de vergadering vervolgd met de discussie over bovengenoemde institutionele en procedurele kwesties. Daarbij bleek, dat met de Duitsers ook de Italianen en, zij het na enige aarzeling, ook de Belgen van hun standpunten terugkwamen, die zij tot nog toe in de werkgroep Ockrent hadden verdedigd. In concreto lagen de standpunten der andere landen, met uitzondering van Nederland, als volgt:

Alle landen wensten instituten analoog aan die van de OEES. België wenste, in tegenstelling tot de andere landen, de mogelijkheid open te houden dat er meer dan één Bestuursco-

mité zou komen, welke adviezen zou kunnen uitbrengen aan de Raad. Minister Dequae stelde bovendien voor, dat de Europese Commissie als achttiende"Staat"in de Ministerraad van de OEES zitting zou nemen, een voorstel, waarop overigens weinig reacties kwamen. Verschillende landen uitten hun twijfel over de noodzaak van de instelling van een Hof van Justitie.

Alle landen stemden in met het voorstel van de heer Müller-Armack, dat in de Vrijhandelszone de unanimiteitsregel moet gelden. Over de wijze waarop binnen de Zes een gemeenschappelijk standpunt zou moeten worden ingenomen, bestond geen overeenstemming. België en de Commissie steunden de Duitse gedachte, dat de bepaling van het standpunt binnen de Zes zou moeten aansluiten aan de voorzieningen in het EEG-verdrag, waarmee men bedoelde dat een doorbreking van de autonomie/van één land mogelijk moest worden gemaakt. De heer Wormser, die bij afwezigheid van Minister Couve de Murville Frankrijk vertegenwoordigde, meende dat over de besluitvorming binnen de Zes eerst na tekening van het Vrijhandelszoneverdrag gesproken moest worden. Men zou dan kunnen nagaan in hoeverre artikel 111, volgens hetwelk ten aanzien van de handelspolitiek van de gemeenschap jegens derde landen meerderheidsbeslissingen van de aanvang van de derde etappe af mogelijk zijn, van toepassing is, dan wel dat door de totstandkoming van de Vrijhandelszone een nieuwe situatie wordt gecreëerd, die unanimiteit vereist bij de bepaling van het standpunt van de Zes over deze Vrijhandelszone-zaken. Minister Colombo liet de mogelijkheid open, dat na detailonderzoek zou blijken, dat andere dan unanimiteitsbeslissingen binnen de Zes in bepaalde gevallen zouden moeten worden genomen, doch hij liet in het midden wanneer dit detailonderzoek zou dienen plaats te vinden.

Met betrekking tot de ontsnappingsclausules en de overgang der etappes namen de andere landen in grote lijnen hetzelfde standpunt in als de Duitse delegatie.

C. Het Nederlandse standpunt werd door Staatssecretaris van der Beugel als volgt uiteengezet:

Nederland gaat er bij de bepaling van zijn standpunt inzake de instituten van de Vrijhandelszone van uit dat er een werkelijke Vrijhandelszone komt en niet een verdrag dat bestaat uit een optelsom van moeilijkheden. De volgende algemene richtlijnen bepalen daarbij de Nederlandse houding:

a. Politiek acht Nederland het uiterst moeilijk thans in de OEES, in tegenspraak met de andere landen van de OEES, te beweren dat in de Vrijhandelszone het unanimiteitsprincipe moet worden aangehouden terwijl het toch de filosofie van de EEG is dat slechts doorbreking van de unanimiteit de vereiste samenhang kan brengen.

b. Bij een beslissing over de kwestie van de unanimiteit moet er, evenals in het EEG-verdrag, mede rekening worden ge-

houden dat er een ontwikkeling mogelijk moet zijn in de richting van meerderheidsbeslissingen.

c. Nederland is het eens met de Commissie dat de Zes als eenheid in de Vrijhandelszone moeten optreden. Dit betekent niet dat de andere landen van de Vrijhandelszone geen invloed zouden mogen hebben op de ontwikkeling in de EEG, met name op die punten welke in het verdrag nog niet zijn uitgewerkt, al mag de groei van de EEG uiteraard niet geremd worden.

d. Het moet voor industrie en landbouw vast staan dat de afbraak der handelsbelemmeringen wordt voortgezet.

In concreto, aldus de heer Van der Beugel, is het Nederlandse standpunt als volgt:

1. De mogelijkheid moet opengehouden worden dat er niet uitsluitend instituten analoog aan die van de OEES komen en met name is het van belang dat er een Bestuurscomité komt dat objectieve adviezen kan geven aan de Raad.

2. Unanimiteit bij de beslissing over de overgang naar de tweede etappe is aanvaardbaar mits de eindtermijn van de afbraak der handelsbelemmeringen vaststaat en er geen vertraging in vergelijking met het proces in de EEG kan optreden.

3. Wat betreft de besluitvorming t.a.v. de overige onderwerpen en met name t.a.v. de inroeping der ontsnappingsclausules hangt veel af van de vraag of de houding van de Zes met meerderheid van stemmen kan worden bepaald. Unanimiteit in de Raad van de Vrijhandelszone zal eerder acceptabel worden naarmate de besluitvorming binnen de Zes met minder dan unanimiteit kan plaatsvinden. Nederland meent dat de Zes als eenheid moeten optreden in de Vrijhandelszone, maar een dergelijk eenheidsstandpunt moet dan ook niet onmogelijk worden gemaakt door een procedure volgens welke één stem de vorming van dit standpunt kan blokkeren. Nederland wil daarom een nadere precisering van het standpunt van Duitsland en de Commissie volgens welke de stemprocedure binnen de Zes zich moet inspireren op de voorzieningen in het EEG-verdrag. Voorts wil Nederland dat thans een duidelijke indicatie wordt gegeven dat in de Vrijhandelszone na de eerste etappe andere dan unanimiteitsprocedures zullen worden toegepast.

4. Vermeden zal moeten worden dat de Zes door beslissingen in de Raad van de Vrijhandelszone in moeilijkheden zouden kunnen worden gebracht. Daarnaast zal er gezocht moeten worden naar een mogelijkheid van een soort conciliatie- of arbitrageprocedure, waardoor de andere landen tenminste niet het gevoel hebben altijd voor een fait accompli te worden gesteld.

D. Op grond van deze standpunt bepaling in eerste instantie van de verschillende delegaties werd vervolgens op basis van een compromisdocument van de hand van de voorzitter verder gesproken. De lange discussies hierover hadden het volgende resultaat: 1)

./. 1) Zie ook bijgaande beslissing van de Raad, doc. 963/58 fin.

1. Instituten

Mede tengevolge van een interventie van de heer Van der Beugel werd de paragraaf over de structuur van de instituten zodanig geredigeerd dat de mogelijkheid wordt opengehouden dat de institutionele opzet niet precies dezelfde behoeft te zijn als die van de OEES. Gesproken wordt over "un ou plusieurs comités de directions", objectieve en onafhankelijke organen die gemotiveerde adviezen moeten geven, In het midden wordt dus nog gelaten of er meer dan een bestuurscomité zal komen. Ook heeft de Raad zich nog niet uitgesproken over de mate van onafhankelijkheid van het Bestuurscomité. Over de noodzaak van een gerechtshof zal eerst in een later stadium worden beslist.

Op Nederlands voorstel werd een nogal straffe redactie over het unanimiteitsprincipe in die zin afgezwakt dat gesteld wordt dat om practische redenen in het begin de unanimiteitsregel zal gelden doch dat in de loop van de overgangsperiode en met name bij de overgang naar de tweede etappe bezien zal worden in hoeverre in de toekomst meerderheidsbeslissingen kunnen worden getroffen. Een concretere indicatie over meerderheidsbeslissingen bleek niet haalbaar te zijn.

2. Positie van de Gemeenschap in de Vrijhandelszone.

Lange tijd werd gediscussieerd over deze paragraaf en met name over de wijze waarop het gemeenschapsstandpunt tot stand zou moeten komen. Alle landen waren het eens dat de Gemeenschap als eenheid in de Vrijhandelszone zou moeten optreden, doch Duitsland, België en Frankrijk wilden hieraan een soepeler interpretatie geven dan Nederland en de Commissie. Duitsland stelde daarom een redactie voor volgens welke "overeenkomstig het Verdrag van de EEG" de Gemeenschap als eenheid optreedt, hetgeen ruimte geeft voor verschil van interpretatie. Tijdens de overgangsperiode behoeft immers volgens het EEG-verdrag door de zes landen nog slechts gecoördineerd en niet gemeenschappelijk te worden opgetreden. Nederland hamerde daarentegen op een eenheidsoptreden van de Gemeenschap van de aanvang af omdat de hoop bestond dat op basis van deze these tesamen met de Commissie aan de Fransen zou kunnen worden duidelijk gemaakt dat meerderheidsbeslissingen binnen de Zes in bepaalde gevallen vereist zijn om een blokkering van dat Gemeenschapsstandpunt te voorkomen. Op Italiaans voorstel werd de compromisformulering gevonden dat "overeenkomstig de geest van het Verdrag de Gemeenschap als eenheid in de Vrijhandelszone optreedt."

Vastgesteld werd voorts dat de Commissie in de Ministerraad moet worden vertegenwoordigd en dat later zal worden bepaald in welke mate de Commissie namens de Gemeenschap zal kunnen spreken. De positie van de Euratomcommissie en van de Hoge Autoriteit van de KSG zal, voor zover toepasselijk, op analoge wijze worden geregeld.

Ten aanzien van de procedure bij de totstandkoming van het standpunt van de Zes bleven de heren Hallstein en Müller-Armack van mening dat dit probleem weliswaar op zo kort mogelijke termijn in detail zal moeten worden bestudeerd, doch dat niet van te voren met zoveel woorden zou kunnen worden gezegd dat meerderheidsbeslissingen noodzakelijk zouden zijn. Zij bleven daarom vasthouden aan de

formule dat men bij de oplossing van deze kwestie zich zou moeten laten inspireren door de voorzieningen van het EEG-verdrag, indien het EEG-verdrag zich hiervoor leent. Daartegenover stond enerzijds het standpunt van de Fransen die deze kwestie tot na de sluiting van het verdrag wilden laten rusten. Anderzijds stond het Nederlandse standpunt dat de noodzaak van meerderheidsbeslissingen binnen de Zes - althans bij de beslissing over de afkeuring van ontsnappingsclausules die een van de Zes in de Vrijhandelszone inroept-duidelijk zou moeten worden vastgelegd. Nederland stelde aanvaarding van de unanimiteitsregel hiervan afhankelijk. Eventueel zou de doorbreking van de unanimiteit binnen de Zes t.z.t. in een afzonderlijk protocol moeten worden vastgelegd, indien men het er over eens zou worden dat deze niet rechtstreeks uit het EEG-verdrag voortvloeit. De vage formulering, zoals voorgesteld door de Commissie en Duitsland, welke de procedure analoog aan die van het EEG-verdrag moet zijn - voorzover het EEG-verdrag zich althans tot een vergelijking leent - was in elk geval voor verschillende interpretatie vatbaar. Zo zou Frankrijk de mogelijkheid van vergelijking tussen de procedures in EEG en Vrijhandelszone in elk concreet geval kunnen ontkennen. Ook zou gesteld kunnen worden dat art. 111 van het EEG-verdrag over de gemeenschappelijke handelspolitiek van toepassing is. Hierdoor zouden meerderheidsbeslissingen eerst na 8 jaar kunnen worden ingevoerd, terwijl Nederland wenst dat van meet af aan bij de afkeuring van ontsnappingsclausules de autonomie moet kunnen worden doorbroken.

in de Vrijhandelszone

olgens

Na een onderbreking van de vergadering tijdens welke en petit comité de standpunten van Frankrijk, Nederland en de Commissie nog eens met elkander geconfronteerd werden, werd tot slot besloten dat op korte termijn onder leiding van de heer Rey van de Europese Commissie een werkgroep tezamen zou komen welke de wijze van besluitvorming binnen de Zes inzake Vrijhandelszonekwesties in detail aan de hand van concrete gevallen zal bespreken. Deze werkgroep zal zich moeten laten inspireren door de voorzieningen van het EEG-verdrag (welke voorzieningen dat ook mogen zijn). Intussen wordt aanvaarding van de clausules met betrekking tot de unanimiteitsregel en met betrekking tot het autonoom inroepen van ontsnappingsclausules [1] afhankelijk gesteld van het treffen van een geschikte regeling voor de besluitvorming binnen de Zes.

3. <u>Ontsnappingsclausules</u>

In de Beslissing van de Raad[2] worden de gevallen waarin ontsnappingsclausules mogen worden ingeroepen met name genoemd, te weten bij betalingsbalansmoeilijkheden, bij omlegging van het handelsverkeer door tariefsverschillen, in geval van dumping en in geval van moeilijkheden in speciale sectoren.

Ontsnappingsclausules in verband met betalingsbalansmoeilijkheden kunnen (overeenkomstig het EEG-verdrag) ook in de definitieve periode worden ingeroepen. Beschermingsmaatregelen in verband met "détournements de trafic" en anti-dumping maatregelen kunnen - i.t.t. in het EEG-verdrag ~~-eveneens~~ in de definitieve periode wor-

---

1)(Zie de tussen haakjes geplaatste passages in doc.963/58 fin.)
2)(Zie document 963/58 fin)

den getroffen.

Ten aanzien van de ontsnappingsclausules in verband met moeilijkheden in de speciale sectoren is bepaald dat voor het eind van de overgangsperiode zal worden besloten in welke sectoren beschermingsmaatregelen - i.t.t. in het EEG-verdrag - ook in de definitieve periode mogen worden getroffen.

4. Overgang der etappes en eindtermijn

Besloten werd dat de overgang der etappes onderworpen is aan een unanimiteitsbeslissing, voorts dat het Vrijhandelszoneverdrag gelijktijdig met het EEG-verdrag in werking treedt (1 januari 1959). Het eind van de overgangsperiode in de Vrijhandelszone zal vastliggen, met dien verstande dat de duur van de overgangsperiode in EEG en Vrijhandelszone met elkander zullen "corresponderen" en dat de duur van de overgangsperiode in de Vrijhandelszone in elk geval niet meer dan drie jaar langer zal zijn dan in de EEG.

De tekst over de vaste eindtermijn en de gelijktijdige aanvang van EEG en Vrijhandelszone werd door de voorzitter ingevoegd om hiermede de concessies die op deze punten door Minister Couve de Murville in de juli-vergadering van de Raad waren gedaan, vast te leggen. Tevoren had de heer Wormser herhaaldelijk getracht de betekenis van deze concessies te nihiliseren door hen afhankelijk te stellen van overeenstemming over de andere punten.

De door Duitsland voorgestelde clausule dat één land van de Elf de voortgang niet zou mogen tegenhouden werd op voorstel van Frankrijk, dat een dergelijke formule irreëel achtte, geschrapt.

II. Sectorproblemen

In tegenstelling tot de verwachting werd slechts summier door Frankrijk gesproken over het probleem van de originecontrole en de compensatoire rechten. Alleen de heren Wormser en Colombo herinnerden terloops eraan dat zij heffing van compensatoire rechten beslist noodzakelijk achtten ter oplossing van het distorsieprobleem. Wel vond enige discussie plaats over een tegen het eind van de vergadering bij verrassing door Frankrijk ingediend voorstel dat de sectorproblemen welke volgens opdracht van het Maudling Comité door de Steering Board van de OEES moeten worden bestudeerd thans eveneens door experts van de Zes moeten worden onderzocht ter bepaling van een gemeenschapsstandpunt. Bovendien zou de Steering Board experts van de verschillende landen moeten consulteren in het kader van speciaal daartoe in te stellen werkgroepen van de verticale commissies van de OEES.

De heer Van der Beugel wees er op dat een dergelijke resolutie aanvaardbaar zou zijn mits

a. de moeilijkheden welke een land ondervindt niet automatisch tot moeilijkheden van de Gemeenschap zouden worden verklaard.
b. hierdoor de procedure in de Steering Board niet zal worden vertraagd.
c. niet bij uitstek de verticale commissies zouden behoeven te worden ingeschakeld welke immers van oudsher het paradijs van de industriele belangengroepen zijn.

Van Belgische zijde werden vervolgens enkele redactiewijzigingen voorgesteld waardoor ook aan de door Staatssecretaris van der Beugel genoemde bezwaren enigszins werd tegemoet gekomen. Volgens de resolutie die ten slotte werd aangenomen (zie
./. bijgaand document 956/58) zal de Steering Board zijn werkzaamheden normaal voortzetten en zal zij tegelijkertijd experts van de verticale commissies moeten consulteren zonder dat hiervoor speciale werkgroepen behoeven te worden ingesteld. Voorts zal de Europese Commissie de experts van de landen van de Gemeenschap bijeenroepen om een gemeenschappelijk standpunt te bepalen t.a.v. de verschillende sectorproblemen. Op voorstel van de voorzitter werd afgesproken dat de Commissie op 31 december hierover rapport aan de Raad zal uitbrengen. Door aanvaarding van deze resolutie is duidelijk geworden dat de Zes geen gepreciseerd rapport van de Steering Board mogelijk achten vóór 21 october, de datum waarop de Steering Board aan de Maudling Commissie rapport zal moeten uitbrengen.

Tot slot werd afgesproken dat de Ministerraad van de EEG op 7 en 8 october opnieuw zal bijeenkomen om de resterende problemen van het rapport van de werkgroep Ockrent te bespreken en tevens de discussie over de institutionele problemen op basis van het rapport van bovengenoemde ambtelijke werkgroep onder leiding van de heer Rey af te ronden.